

PROPRIETAR - DIRECTOR

Dr. AUGUSTIN POPA

Redacția și administrația
BLAJ, JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:

Un șir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
invoială

Unitatea

REDACTOR

Prof. DUMITRU NEDA

Foale înscrise în Registrul de
publicații al Trib. Târnava-Mică
sub Nr. 2-1938.

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 200 Lei

Pe 6 luni . . . 100 Lei

Pentru străinătate 400 Lei

Foaie bisericească — Apare în fiecare Sâmbătă

Glas de Părinte îngrijorat

(+) Joi, în 14 Sept. c., Sf. Părinte a primit în audiență solemnă pe d. Dr. Adrian Nieuwenhuys, noul ambasador belgian pe lângă Sf. Scaun. După prezentarea literelor credenționale și după cuvintele omagiale ale acestuia, Vicarul Domnului i-a răspuns mișcat, insistând asupra împrejurării că începutul misiunii ambasadorului belgian coincide cu o oră de tensiune tragică, care umple de adâncă întristare inima sa de Părinte. Amintește apoi străduințele suveranului Belgiei pentru pacea amenințată, după care întreabă: „Cine ar fi putut fi însă mai fierbinte dispus să ajute aceste încercări generoase decât Părintele comun al Creștinătății? Așezați, prin datorințele slujbei Noastre apostolice, deasupra conflictelor particulare, și îngrijorat, în sollicitudinea Noastră părintească, de adevăratul bine al tuturor popoarelor, Noi am văzut, cu dureroasă strângere de inimă, cum se apropie zi de zi cataclismul ce a urmat, ca o consecință de neîncunjurat, abandonarea principiului negocierilor și recursul la forța armelor“. Apoi, după ce pomenește și demersurile confidentiale, repetate și precizate, ale Sf. Părinte în vederea evitării conflagrației, continuă:

„Astăzi, din nefericire, bubuitul tunurilor, răpăitii armelor de luptă și rapida succesiune a faptelor de pe câmpurile de război sunt pe punctul de a acoperi toate celelalte glasuri. Ostilitățile deja angajate, în unele sectoare cu efecte fulgerătoare, par să închidă actualmintea lucrătorilor păcii căile cari, ieri încă, puteau părea accesibile unei bunevoiențe împiumutate. În mijlocul unei atare stări de lucruri Noi ne ridicăm rugăciunile spre Dumnezeu care ține în mână sa inimile oamenilor, ca să scurteze zilele încercării și să deschidă, neamurilor amenințate de nefericiri negrăite, drumuri noi spre pace, înainte ca incendiul actual să se transforme într-o conflagrație universală.

Și după ce Noi, deși nevredețici de aceasta, suntem Vicar al Celui ce s'a pogorât pe pământ ca Principe pașii, — simțindu-Ne susținuți și de rugăciunile credincioșilor și întăriți de certitudinea intimă de a avea alături de Noi, nenumărate suflete de bunăcredință, — Noi nu vom înceta de a urmări cu luare aminte, pentru a le secunda cu toată puterea Noastră, prilejurile ce se vor oferi, înainte de toate pentru a îndruma din nou popoarele, astăzi răsvrățite și divizate, spre încheierea unei păci onorabile pentru toți, în conformitate cu conștiința umană și creștină; o pace care să apere drepturile vitale ale fiecăruia și care să salveze de securitatea și liniștea neamurilor; și, întrucât asta n'ar fi cu putință, cel puțin să fie alinate înfricoșatele răni ce s'au produs deja, ori cele ce se vor cauza în viitor. În acest scop Ne place să reamintim anumite declarații ale Puterilor beligerante. Vom deci să nădăjduim în

Armonie necesară

Rugăciune și înarmare — Dreptate și pace — Gesturi nesocotite și supărătoare

Privim calm și ferm în fața viitorului. Dar nu ușuratic. Recunoaștem bărbătește povara excepțională a zilelor și ne dăm seama de primejdii ce ascund.

Avem însă nădejde mare, nesdruncinată, în Dumnezeuul păcii și al dreptății. Fiindcă dreptatea cauzei noastre este limpede ca lumina soarelui și voința noastră sinceră de pace cunoscută tuturor. De aceea, lăsând la o parte toată grija cea lumească, ne rugăm; mult și fierbinte.

În același timp, după porunca prudenței și a cuminenței, ne pregătim, ne întărim, stăm gata ziua și noaptea. Aducem, în acest scop toate jertfele ce ni-se cer; unii afară, la paza granițelor, alții acasă, împlinind cu voie bună și postate de muncă a celor plecați. — În gând, în simțire și în acțiune neamul întreg este și trebuie să fie un singur trup și un singur suflet.

Nimic nu trebuie să tulbure deplina și necesara armonie generală, de care depinde și sporul muncii și puterea noastră. Prinși cu toții într-o desăvârșită disciplină națională, trebuie să lăsăm pe altădată toate problemele secundare și particulare care, ori din ce motiv, ar putea produce supărări și neînțelegeri. Cu toții, oficialități și particulari, trebuie să ne dăm toată silința a sporii pacea, a face dreptate întregă tuturor, a nu jigni fără rost și a nu produce mâhniri păgubitoare.

Acest gând deschis și românesc ne silește să semnalăm aci anumite lucruri contrare acestor comandamente superioare. Fapte mărunte în sine; grave prin forța împrejurărilor și prin paguba sufletească pe care o pricinuesc.

Dăm numai două, cu titlu de exemplificare. Nu bănuim reacredință din partea autorităților; ci ne place să credem că a fost o lipsă de atenție. Chiar de aceea, semnalându-le, credem că le vom fi de folos și lor și altora.

Din nenorocire, amândouă s'au petrecut la granița apuseană, spre care se îndreaptă în chip deosebit grija și brațele noastre. Imprejurare care nu face decât să le sporească importanța.

chip special că populațiile civile vor fi ferite de orice operație militară directă; că, în teritoriile ocupate, vor fi respectate viața, proprietatea, onoarea și sentimentele religioase ale locuitorilor; că prizonierii de război vor fi tratați uman și vor putea primi, neîmpiedecați, mângâierile religiei; că va fi exclus uzul gazelor asfixiante și toxice“.

Acolo, printre soldații așezați la paza cea mare, s'a răspândit un apel care poartă înalta semnătură a unui domn general, chemat și el la datorie în acele părți. „Trebuie să ridicăm — zice apelul — un locaș de închinare, o Biserică Ortodoxă Română în târgulețul Selni.“

Târgușorul se găsește cam la jumătate drumul între Satu-Mare și Baia-Mare. Are parohie puternică unită; ortodocșii să tot fie la 60 de suflete. — A face o biserică ortodoxă este, de sigur, un lucru bun și frumos. Anumite împrejurări locale fac însă ca acest gând să aibă toate aparențele unei jigniri și provocări. Întrebăm: era tocmai acum momentul oportun pentru așa ceva? Nu se mai putea amâna măcar atâta: până trecem peste încordările generale și se vor mai liniști vremile? Și apoi, era oare prudent și indicat ca inițiativa s'o la tocmai domnul general?

Trecem însă peste aceste amănunte. Partea cu adevărat gravă nu este aceasta. Ea e cuprinsă în următoarele rânduri ale apelului:

„Nu se poate ca într'un târg, care e românesc, de îndată ce majoritatea locuitorilor sunt români, să nu fie o biserică creștină ortodoxă românească, când există: sinagoge, o catedrală mare catolică, una la fel luterană și alta unită. Românii ortodocși de aici au biserica lor într-o cămaruță de școală — sufăr și acum umilință timpurilor de altă dată. Prestigiul și demnitatea noastră nu pot îngădui pe mai departe o astfel de umilință. Noi ostașii, care suntem pe aici, nu putem privi numai bisericile străine și nu putem rămâne pe mai departe numai cu cerul și cu pământul Țării; și nici Românii de aici, din Țara Oașului, care sunt ca înfățișare și port Daci“.

Citim și ne minunăm. Biserica unită alături de sinagoge, de biserică catolică și luterană, decretată direct și pe față străină, neromânească. Tocmai acesta e motivul pentru care trebuie neapărat ridicată una românească, adică ortodoxă. — Celce scrie și subscrive aceste lucruri, pentru soldații săi, este un general al armatei române. Și nu le scrie de departe; ci petrece la fața locului; vede cu ochii bisericile și oamenii; știe și declară că sunt români neaoși, cu înfățișare de „Daci“. Știe că toți acești admirabili frați sunt de religie unită, umblă la bisericile unite ș. a. m. d. — Totuși, în apel se scrie așa cum se citește mai sus.

Un simț de elementară jenă ne oprește să facem orice comentariu. Mărturisim însă că am rămas foarte mâhniiți. Și mai îndurerăți au rămas însă frații dela granița de vest, cei mai expuși, cel mai gata de jertfă. De ce să poarte el așa ocară gratuită și nedreaptă?!

Altă poveste, mărunță și tristă. — „Program referitor la sfârșirea bisericii ortodoxe

din cătunul Văgaș". Il fac și-l aranjează autoritățile administrative ale jud. Satu-Mare. Stă din 32 de puncte. Este prevăzut până în cele mai mici amănunte tot ce are de făcut și isprăvit administrația pentru desăvârșirea festivităților: stâlpi cu table indicatoare, șanțuri curățite, scăești stârpiți, stâlpii și parapești văruiți, casele vopsite, gunoarele în platformă, câni legați, „străzile libere de paseri și copii", primirea, recepții, omagii, premilitari, străjeri, garda națională, rogoz în fața porții, d. Puchiu să organizeze corul, care cu boi, călăreși, pânze impermeabile dela Coop. și Feund, mese și lavițe, cameră de odihnă pentru I. P. S. S. cameră de reculegere pentru dame, private. „Asupra menuului se va hotărî în de comun acord cu dl Prefect".

Foarte bine și foarte frumos. Așa se dă cinstea cuvenită unui Arhieru, care merge să sfințească o biserică. — Intoarcem foala. Cătunul Văgaș este lângă Tarna-Mare, comună puternică românească și compact unită, tocmai în granița ungurească, dela Halmei în sus. Ortodocși nu sunt. — A doua observație: Episcopul român unit dela Bala-Mare a făcut o mare vizitație canonică (și sfințiri de biserici) în comunele dela granița de vest. A anunțat, firește, și Prefectura. Domnul Prefect al județului însă n'a găsit că s'ar cădea să-i dea vre atenție oarecare. Tocmai la încheiere, a făcut act de prezență. Este același Prefect care, la cătunul Văgaș, a rânduit până și felurile mâncărilor și celelalte amănunte interesante.

Iarăși fără alt comentariu. Cu nădejdea însă și cu stăruitoarea rugare: să înceteze astfel de gesturi supărătoare. Implorăm pe toți, mai ales pe cei cari dețin ceva din autoritatea publică, să nu ne jignească. Avem acum alte probleme de rezolvat. Ne trebuie tuturor suflet senin, pace și frățietate desăvârșită. E mult dacă cerem să fim lăsați în pace măcar până ce trec zilele jertfei ce-o aducem cu toată inima pe altarul neamului?!

Final de tragedie. După lupte eroice cu forțele germane cutropitoare, s'au predat, în sfârșit, și trupele polone ce apărau *Varșovia* și fortăreața *Modlin*, cele din urmă două puncte

de rezistență armată polonă. Capitularii acestora tragice i-au premers orori înspăimântătoare. O știre a agenției „Havas" din 26 Septembrie c. transmitea, cu întârziere, următorul comunicat al comandamentului *Varșoviei*:

„*Varșovia* și *Modlin* continuă să se apere eroic contra puternicelor atacuri germane. Pe malul stâng al *Vistulei*, orașul a suferit atacuri germane extrem de violente, în condițiuni foarte grele.

Luni au fost doborâte 13 avioane germane, astfel încât numărul total al avioanelor germane doborâte în regiunea *Varșovia* este de 196. Actualmente capitala este complet ruinată și se află încă sub focul necontentit al artileriei.

Rezervorile și filtrele de apă sunt distruse de câteva zile.

Bombardamentele îngreiază foarte mult ajutorarea populației civile. Nouă spitale de răniți au fost distruse de obuzele și de bombe germane. Toate monumentele istorice și toate bisericile sunt în ruine. Fumul și praful răspândite în tot orașul împiedică respirația.

În fața situației disperate a populației civile, a pagubelor imense și a lipsei de apă, ca și a primejdiei de epidemie, comandamentul polon a propus comandamentului german un armistițiu de 24 de ore. — Răspunsul n'a sosit.

Starea populației civile și a orașului silește comandamentul polon să se gândească la deciziuni apropiate, care să permită evitarea unor noi pierderi pentru populație".

Două telegrame. Din prilejul odiosului atentat, căruia i-a căzut jertfă premierul țării, *Armand Calinescu*, I. P. S. pâr. Mitropolit *Alexandru* a trimis *SUVERANULUI* următoarea telegramă:

Deplângem cu toții moartea tragică a eminentului bărbat de stat de o rară energie de caracter și bunătate de suflet Armand Calinescu sprijin puternic al Tronului și Țării.

Am slujit o sfântă liturgie pentru odihna sufletului său. Nădejdele țării întregi sunt îndreptate spre Majestatea Voastră, cu care uniți suntem în viață și moarte.

Mitropolit
ALEXANDRU NICOLESCU.

M. S. Regele a binevoit a răspunde la această telegramă în felul următor:

I. P. S. Mitropolit

ALEXANDRU NICOLESCU

Blaj
Va mulțumesc pentru mângăitoarele cuvinte de credință trimise în aceste clipe dure pentru țară.

CAROL.

Să începem!

În coloanele „*Unirii*", problemele cele mai actuale bisericești și-au găsit susținătorii lor. Cu toții am citit îngrijorările confrăților și propunerile lor, în privința uneia sau alteia dintre aceste probleme. Așa: Unii s'au interesat și au propus îndreptări în privința formării sufletului a preotului de mâine. Alții au desbătut modul cum preotul ar avea să-și îndeplinească sfânta datorie față de Dumnezeu și față de fiii săi sufletești. Iar alții s'au mărginit să constate că asociațiile noastre nu sunt la înălțimea rostului lor; Agru-l nu merge; vocațiile preoțești se împușnează; Seminarul trebuie ajutat...

Îndreptările propuse sunt bune și dorite. Nu știu însă cum se face că, atât de adeseori, ne oprim numai la propuneri, fiind foarte puțini cei ce îndrăznesc să realizeze, ei mai întâiu, ceea ce propun altora.

La temelia tuturor problemelor acestora stă preotul. Viața pastorală, asociațiile catolice, chemările preoțești și Seminarul își așteaptă îndreptarea numai dela noi preoții. Noi trebuie să fim scheletul înfăptuirilor pastorale. În viața noastră sufletească se altoesc și prind rădăcini operele bisericii. Ordinariatul va cere zadarnic, sau fără folos, să constituim în parohiile noastre asociațiuni catolice, să ne interesăm de problema chemărilor sacerdotale, sau să ajutăm seminarul. Viața acestor opere stă în raport de dependență directă de însăși viața sufletească a preotului. De aici va porni îndreptarea; de aici va depinde triumful în viitor al bisericii noastre.

Înainte de toate, să călcăm, creștinește și

Foia „Unirii"

Jurisdicția Papii în Iliric

— Completarea unor notițe istorice —

de Pr. Dr. Ioan Stanciu

În „*Telegraful Român*" mai din vară mi se aduce acuză din partea omonimului neunit, în articolul „Răspuns omonimului meu", că i-aș fi reproduș din o propoziție numai următoarele: „Noi susținem că mitropolitul din Tesalonica a fost independent..." lăsând la o parte continuarea: „ca și cel din Cartagina sau Aquileia și nu a depins de papa".

Dacă aș fi reproduș propoziția întreagă, aș fi trebuit să răspund și referitor la Cartagina și Aquileia; ori eu țineam să răspund atunci numai privitor la Iliric. Fiindcă apoi omonimul e nemulțumit că am adus dovezi pentru jurisdicția Papii în Iliric numai dela 380 încoace, caută să-l satisfac aducându-i și dinainte de 380. Îi mai fac totodată cunoscut că cele aduse dela 380 încoace în „*Unirea*", le-am complectat apoi în „*Farmul nou*", cuprinzându-le în patru articole. — Incep:

În 96 niște agitatori din Corinth au alungat pe preoții bisericii. Preoții au apelat nu la sfântul Ioan evanghelistul, care era în Efes, deci foarte aproape de Corinth, ci la al 3-lea urmaș al sfântului Petru, la *Papa Clemente* (91—100),

care a scris Corinthenilor să reprimească pe păstorii lor legitimi, zicându-le: „Dacă sunt de aceea cari rezistă cuvintelor pe cari Dumnezeu le adresează prin noi, să știe că se expun la greșală și la mare pericol". (vezi: *Epistola sf. Clemente*, cap. 59). — Asupra acestei epistole avem și mărturia *sf. Dionisie*, episcop în Corinth (160—170) care în epistola către *Papa Soter* (166—174) vorbește de epistola Papii Clemente, spunând că ea se mai citește Dumineca în biserică, iar din felul cum scrie despre ea se vede că a fost bine primită de Corintheni și și-a ajuns scopul. Referindu-se la epistola Papii Clement, *sf. Ireneu* († 202, în *Adv. Haereses* c. 3, cap. 3) scrie: „un cuvânt puternic restabilește pacea între credincioși". La aceeași epistolă referindu-se *Eusebiu* († 340) zice: „Este minunată epistola, primită de toți credincioșii, ce acest *Clemente* scris în numele Bisericii Romei către cei din Corinth, în privința unei mari certe ce se ridicase acolo. Este mult timp decând se citește în public în mai multe biserici. *Hegesip* face mențiune de această ceartă ce se ivise între Corintheni" (vezi *Eusebiu: Istoria bis. c. III* cap. 16 în ed. Buc. 1896 p. 76).

— *Papa Soter* (166—174) a scris o epistolă către Corintheni. Episcopul *Dionisie* de Corinth răspunde la această epistolă a Papii și-i spune că a citit-o credincioșilor în biserică, așa cum se citește încă cea a Papii *Clemente* (v. *Eusebiu: Ist. bis. 4, 23*). Episcopul *Dionisie* laudă în scrisoarea sa operele de milă ale Papii față

de condamnații mărturisitori din minele grecești.

— În 196 *Papa Victor I* (189—198) a poruncit să se țină sinoade regionale în cari să se primească data paștilor după uzul roman, nu după uzul quatordecimanilor, care e uz evreesc. Între cei cari s'au conformat a fost și *Basilus* episcop de Corinth cu 18 sufragani ai săi (v. *Mansi I* 726). Epistola sinodală o menționează *Eusebiu* în *Ist. Bis. 5, 23*.

— În 341 „*Ursache* (episcop în *Singidunum*) și *Valens* (episcop în *Mursa*), atinși de un simțământ de pocăință, își prezentară retractarea lor lui *Iuliu*, Episcopul dela Roma, subscrise doctrina consubstanțialității Cuvântului și fură admisi la împărtășire" (vezi *Socrates: Ist. bis. c. 2, cap. 12* în ed. Buc. 1889, pag. 85), și apoi repetă: „*Ursache* și *Valens*, cari favorizară mai înainte doctrina lui *Arie*, o condamnară, se duseră la Roma și prezentând lui *Iuliu* retractarea lor, aprobară termenul de consubstanțial". (vezi *Socrates: Ist. bis. c. 2, cap. 24* în ed. Buc. 1889 pag. 111).

— În 342 episcopul *Luciu* din *Adrianopol* a apelat la *Papa Iuliu I* (337—352) contra sentinței de depunere făcută de conciliul arian din Constantinopol din 336: „În acel timp, *Pavel* episcop de Constantinopol, *Asclepas* episcopul de *Gaza*, *Marcel* episcopul de *Ancyra*, cetate în *Galacia* și *Lucius* Episcopul de *Adrianopol*, fiind alungați din bisericile lor pe felurite acuzări, ei se duseră în cetatea împă-

generoși, peste comoditatea meschină a intereselor personale. Cred că a sosit momentul să ne ocupăm altfel — adică, nu prin simple articole de gazetă, — de cele două probleme de actualitate:

- problema Seminarului;
- problema vieții pastorale.

Problema Seminarului mai întâi, pentru că mai ușor se vor putea găsi o parte din mijloacele necesare unei radicale îndreptări. Înținem convinși cu toții, că seminarul trebuie să fie în situația de a oferi viitorilor preoți învățarea gratuită. El bine, din această convingere speculativă să ne coborim la o rezoluție practică; adică: *benevol și fără ordin de plată, să colectăm între noi și printre credincioșii noștri, an de an, sumele necesare acestui scop.*

Să-mi fie îngăduit aici, să amintesc că *parohia Făgărașului*, prin colecție benevolă și prin proprie inițiativă, se obligă să susțină, în cursul anului școlar 1939—40, un cleric, în mod cu totul gratuit, punând la dispoziția Rectoratului seminarial suma de lei 5120. — Dar: „Si et hae potuerunt“, acelaș lucru, cred, c'ar putea să-l facă și celelalte parohii urbane; câte una sau mai multe la un loc, dintre parohiile noastre rurale; — cu atât mai mult că, — sunt ferm convinși — înaltul cler nu se va lăsa depășit de noi, clerul mărunț, dela sate și orașele.. În pușni ani, acest lucru ne va permite să prevedem seminarul nostru cu tot confortul de care se bucură marile seminare din Apus: bibliotecă bogată, camere separate, hrană bună și eleganță convenientă. — Când vom ajunge aici, vom putea pretinde levitelor noștri să răspundă mai bine chemării lor și o mai metodică activitate pastorală în viitor.

Soluționând astfel, — în parte numai — problema seminarului, cred că am început să vedem un aspect mai îmbucurător și celui de a doua probleme: *vlața pastorală în ogrorul muncii.* În această chestiune, pentru moment, mă presc numai la aspectul ei economic.

Mai întâi: trebuiesc provăzute toate parohiile noastre cu *case parohiale* conveniente destinației lor. În rândul al doilea, — acolo unde statul n'a remediat — va trebui să inter-

venim tot noi, pentruca treptat-treptat, și în mod sistematic, prin cumpărări, să înzestram parohiile lipsite cu *sesia necesară* susținerii preotului.

Prin orânduirea conștientă a cheltuelilor, prin colecte bine pregătite, prin concursul generos al tuturor, prin simțământul de concorporeitate mistică, cu ajutorul nefermărit al Celui de Sus și printr-o încredere neșovăitoare în viitorul de aur al bisericii noastre, aici la porțile Răsăritului, sunt sigur că vom învinge și înfăptui noi, „prin noi înșine“, această imensă operă de înzestrare a bisericii noastre; căci: în ochii celui ce crede, toate sunt posibile. Numai în felul acesta vom ajunge să nu mai vedem ceace ne doare astăzi: parohii rămase ani de zile fără preot stabil; goana după parohii înzestrate și nemulțumirile cari le auzim zilnic pe buzele clerului și, în sfârșit, biserici părăsite și chivoturi goale.

Munca ne va fi enormă, anii osteneților poate nenumărați. De aceea zic: Să începem!

Pr. Mircea Todericu

Avem guvern nou! În cursul zilei de alaltăieri, Joi 29 Septembrie a. c., d. general Gheorghe Argeșeanu a prezentat Suveranului demisia întregului guvern prezidat de Dsa. Suveranul a primit demisia și a încredințat cu formarea noului guvern pe d. *Constantin Argetolanu*, consilier regal, care a primit însărcinarea și a prezentat următoarea formație a noului cabinet:

Președinte al Consiliului de miniștri: *Const. Argetolanu*; — Ministru de interne: *Nicolae Ottescu*, fost rezident regal; — Ministru de externe: *Grigore Gafencu* — Ministru al ordinii publice: *General Gabriel Marinescu*; — Ministrul apărării naționale: *General Ion Ilcuș*; — Ministrul înzestrării armatei: *Victor Stăvescu*; — Ministrul lucrărilor publice: *Mihail Ghelmegeanu*; — Ministrul propagandei: *Al. Radlan*; — Ministrul agriculturii: *N. D. Cornățeanu*; — Ministrul justiției: *Victor Iamandi*; — Ministrul aerului și marinei: *General Paul Teodorescu*; — Ministrul cultelor și artelor: *Dr. Nicolae Zigré*; — Ministrul inventarierii

avuțiilor naționale: *Petre Andrei*; — Ministrul finanțelor: *Mitță Constantinescu*; — Ministrul economiei naționale: *Ing. Ion Bujolu*; — Ministrul muncii: *M. D. Ralea*; — Ministrul sănătății: *General N. Marinescu*; — Ministru al minorităților: *S. Dragomir*; — Ministru de stat însărcinat cu organizarea F. R. N., *Const. Giurescu*.

SUBSECRETARI DE STAT:

Filip Augustin la președinția consiliului de miniștri; *N. Măgureanu*, la președinție; *V. Toni*, la educație; *M. Șerban*, la domenii; *I. M. Sadoveanu*, la arte; *Gen. Gh. Mihail* la apărare; *Victor Jinga*, la economie; *C. Băran*, la interne.

Noul guvern, în care intră dd. C. Argetolanu, N. Ottescu, Al. Radlan și C. Giurescu și lese păr. N. Popescu și d. Eugen Titeanu, a depus jurământul și și-a început activitatea.

Știri mărunte

Conferință episcopescă. *Alaltăieri, Joi, s'a întrunit la Blaj, subprezidiul I. P. S. par. Mitropolit ALEXANDRU întreg corul episcopesc al Bisericii noastre, spre a debate probleme de însemnătate la ordinea zilei. Înaltii ierarhi au fost toată vremea oaspeții par. Mitropolit.*

Personale. Ven. Ordinariat al Clujului a dat mai nou următoarele distincții: *Demetriu Rusu*, protopopul tractului Câmpia, a fost distins arhidiacon onorar, iar parohii *Aurel Mureșanu* din Sucutard, *Elie Gordon* din Manic, *Teodor Pop* din Fântânele, *Ioan Rotaru* din Mateiu, au fost distinși protopoi onorari. — Acelaș a numit parohi administratorii parohiale: *Emil Mihăleanu* din Tentea, *Ștefan Mureșianu* din Sănmărtin, *Isidor Falup* din Jimbor, *Vasile Cădăreanu* din Copru, *Tertulian Micu* din Feldioara și *Demetriu Rusu* din Cheșiu.

— Ven. Ordinariat al Maramureșului a promovat paroh pe *Gheorghe A. Costin* din Chiuzbaia; a distins de protopop onorar pe *Augustin Bob-Hangea* din Chechiș; a numit membri în comisiunea catehetică pe profesorii de religie

tească, unde explicând fiecare cauza lor lui Iuliu Episcopul Romei, fură restabiliți prin autoritatea scrisorilor sale, după privilegiul bisericii Romane, iar acei ce-i depusese, fură desaprobați prin aceleași scrisori. Acești Episcopi, plecând din Roma, își luară fiecare în stăpânire scaunul lor, în virtutea scrisorilor lui Iuliu și trimiseră acele scrisori Episcopilor, cărora le erau adresate“ (vezi *Socrates*: Ist. bis. c. 2 cap. 15 în ed. Buc. 1899 p. 87-88, la anul 342)!

— În 343 la conciliul din *Sardica* (unde au fost 300 episcopi apuseni și 76 răsăriteni, cum zice *Socrates*: Ist. bis. c. 2 cap. 20) referitor la dreptul de apel la Roma, episcopul *Andanțiu* de *Naissos* a propus următorul can. 4: „Dacă se va lua darul episcopului și se va întrebă apoi că va să-și mai caute rândul, atunci nu poate să se puie altul în scaun de nu va vorunci *Râmleanul*, ca să-și caute luarea darului sau cu sol sau cu cărți“ (v. *Pravila dela Zărdoviște* 1652 p. 530).

— În 360 *Papa Liberiu* (352—366) a adresat epistola „*Quia scio vos*“ (v. *Hilarie de Poitiers*: *opus historicum adversus Valentem et Ursacium*, frag. VI, 8-9) către episcopul *Ursaciu* din *Singidunum* și episcopul *Valens* de *Mursa*, spre a se lăsa de arianism.

— În 366 *Papa Damas* (366—384) în *E-*

pistula ad episcopos Illyri (*P. L.* XIII, 347) le comunică că conciliul din *Rimini* (359) nu are nici o autoritate.

— În 368 tot *Papa Damas*, în conciliul din *Roma*, a condamnat pe episcopul *Ursache* din *Singidunum* și pe episcopul *Valens* de *Mursa*.

— În 379 *Împăratul Grațian* (375—383) a cedat *Împăratului Teodosiu I* (379—395) dieceza *Daciei* cu capitala *Sardica* și dieceza *Macedoniei* cu capitala *Tesalonic*, cari au format *Iliricul răsăritean*. *Papa* însă și-a menținut mai departe jurisdicția asupra acestor dieceze, numind vicar papal în *Iliric* pe arhiepiscopul de *Tesalonic*.

Dela anul 380, omonimul a văzut argumentele pentru jurisdicția *Papii* în *Iliric* în un articol din „*Unirea*“; dacă vrea poate să le vadă mai complect în „*Farul nou*“ în patru articole, la cari mai adaug încă și următorul:

— În 545 *Noemv. 26 Papa Vigiliu*, plecând din *Roma* rămâne prin *Iliric* până la 25 Ian. 546 ca prin eparhia sa, și episcopii *Iliricului* adresându-se dânsului ca arhiepiscopul propriu, îl roagă să nu condamne cele trei capitole (v. *Facund de Hermiana*: „*Pro defensione trium capitulorum*“ scrisă în 550 c. I cap. 4 și *Liberat de Cartagina*: „*Breviarium causae nestorianorum et eutichianorum*“, scrisă circa 560, c. 24). Despre acest fapt, *Ghenade Endeceanu* (episcop de *Râmnic* 1886—1898) se pronunță astfel: „Cu ocaziunea călătoriei dela *Roma* la *Constantinopol*, *Vigiliu* trece prin eparhia *Iliricului*. Aici

Episcopii locului, preîntâmpinându-l, îl roagă ca ducându-se la *Constantinopol* să nu condamne și el cuprinderea celor trei capitole“, (v. *Creștinismul în Dacia*, Buc. 1875 p. 58). Iar la p. 59 continuă: „*Papa Vigiliu*, plecând din *Roma* la 26 *Noemvrie* 545, rămâne prin *Iliric* până la 25 *Ianuarie* 546 ca prin eparhia sa și episcopii *Iliricului*, adresându-se la dânsul ca la Arhiepiscopul propriu, îi fac rugămintile expuse mai sus. Aceste laturi din faptul expus lasă, după opiniunea noastră, a se întrevedea că Arhiepiscopul de *Roma* încă își manifesta drepturile sale administrative asupra *Iliricului*, precum și asupra părților celorlalte ale *Daciilor*“.

Astfel vorbește un istoriograf ortodox care caută adevărul istoric și se bazează pe documente istorice contemporane faptului despre care scrie. Iar în general despre jurisdicția *Papii* asupra *Daciilor* zice:

„Cum că *Daciile* în respectul eclesiastic depindeau de Arhiepiscopia de *Roma*, despre aceasta mărturisesc mai mulți autori bizantini: *Zonara*, Coment. în can. 5 al conc. *Sardica*; *Dosithe* cartea III cap. XVIII pag. 15 Această dependență a *Daciilor* de *Roma*, dar numai în respectul eclesiastic, a făcut pe *Papii* Romei ca nici până astăzi să nu uite *Daciile*. *Inocențiu al III-lea*, *Urban al V-lea* și alți *Papi*, — cum vom vedea în cursul studiului nostru, — accentuiază foarte tare asupra acestei dependențe. Însăși *Papii* de astăzi (1875) numesc pe episcopul catolic din *București* episcop al *Nicopolei*“. Iar la

¹⁾ *Adrianopol* și *Andrinopol* e identic (vezi *Dictionnaire de géographie universelle*, Paris, 1895 vol. I. p. 22 și 142).

Dr. Alex. Filipășcu din Sighet și Ion Berinde din Satu-Mare și a rânduit de administrator parohial la Bârsăul de sus pe *Liviu Birlea* din Tiur.

Danii pentru Spania. Cea mai săracă din eparhiile noastre — cea a Maramurășului — a trimis operel de asistență spaniolă suma de 30.000 (trei zeci mii) Lei, rezultată din colecta făcută cu scopul de a veni într'ajutorul Spaniei pustiite de războiul fratricid de trei ani, încheiat la începutul lui Aprilie din anul acesta.

Moartea unui luptător naționalist. Sâmbăta trecută a încetat din viață la Cluj *Lucian Bolcaș*, publicistul și luptătorul naționalist ardelean, născut la Văleni (jud. Bihor) în 1876. Elev al liceului nostru din Beiuș, a păstrat toată viața conștiința datorinței de a trăi, munci și pătimi pentru neam și limbă. A fost prigonit fără milă de stăpânirea trecută, pentru sentimentele sale românești cărora le-a dat expresie cu graiul și în scris, colaborând la diferite gazete și reviste române ardelenne. Crescut în spiritul modestiei, așa a trăit și așa a murit. — În veci pomenirea lui!

Locale. Duminica viitoare, a săptămânii III după Înălțarea Sfintei Cruci, va predica în catedrală p. *Dumitru Neda*, prof. de teologie.

— Cu ziua de mâine încep să sosească și tinerii leviți ai Seminarului Teologic, așa că toate școlile Blajului își vor avea săptămâna viitoare ucenicii și dascălii la truda cărții. Si sunt mulți acești ucenici și dascăli? Pe anul școlar în curs Academia Teologică are 95 studenți; Liceul de băieți 654 elevi; Liceul de fete 259; Școala de aplicație băieți 63, fete 70; Lic. Comercial de băieți 211; Lic. Comercial de fete 216; Gimnaziul Industrial 134; Școală Urbană de Gospodărie 63; Școala primară de Stat 285; Școala de ucenici 113. *Cu totul:* 2443 elevi și eleve, cu 148 profesori, profesoare, măiestri și măiestre. — Dintre elevi și eleve 758 se află în cele 6 internate ale școlilor din Blaj.

Bolșevismul se instalează. Teritoriile aparținând Poloniei cutropite de boșevici au început să guște și ele din «fericirile» bolșevismului îndată după instăpânirea armatelor roșii asupra lor. În legătură cu aceasta *Lavoro*

pag. 37 zice: „Încă odată aducem aminte lectorilor noștri de citatele de mai sus, cari sunt limpezi ca lacrima, și ne spun că *Arhiepiscopatul Romei era episcopul propriu al Daciei și că episcopii din Dacia erau supuși Arhiepiscopiei de Roma*“. Îmi place să mai amintesc mărturia altui istoric ortodox: *G. M. Ionescu*, care în „Istoria Bisericii Românilor din Dacia Traiană“, București 1906 vol. I la pag. 507 zice: „Tesalonicul era capitala Iliricului oriental și spiritualitate depindea de Roma“. La pag. 294 zice: „Din călătoriile sf. Episcop Nichita la Roma, trebuie să recunoaștem că biserica Sardiniei, de care depindea cea a Daciei Traiane, implicit trebuie să fi atârnat de Roma“. Apoi la pag. 312: „îsbucnind certele religioase cu trecerea lui Acalaciu la crezia lui Eutihie și Dioscor, episcopii din Iliric au continuat și mai departe a recunoaște autoritatea Papii și de unde se pot vedea un șir de date despre vicarii din Iliric“.

Referitor la felul cum scrie omonimul și la cuvintele de cari se folosește, ar fi bine să nu depășească regula bunei cuviințe și mai mult să fie modest și să nu spună decât numai adevărul. Poate nu-și dă seama că cel ce vrea să-și facă judecată dreaptă nu rămâne numai la articolele mele sau numai la ale omonimului, ci le compară; să nu creadă că va ajunge la bine insultând și să știe că cu atât mai puțin se poate potrivi insulta cu demnitatea preoțească.

Fascista scrie: „În teritoriul ocupat de oștirile Uniunii Sovietice, mai ales în Ucraina, au și fost create sfaturi populare; soviete, cu alte cuvinte. E logic și era de prevăzut că Moscova nu va pierde vremea“. Firește că bisericile n'au fost cruțate nici ele de tratamentul de care au parte lăcașurile de închinare în Sovietia.

Convertiri de jacobiti. Mișcarea pornită cu trecerea la Sf. Unire a arhiep. Mar Ivanios al jacobitilor din India e în continuă creștere. Mai nou au urmat gestul înaltului ierarh 23 familii în Chengarur, 70 în Kuravoor, și peste 100 de inși în stațiunea misionară Pampadi. S'au unit și un număr frumos de preoți, între cari e și fostul secretar al patriarhului jacobit din Malabar. Ordinul călugăresc „Urmarea lui Hristos“, înființat la Tinuvalla de Preasf. Ivanios după convertirea sa, înflorește îmbucurător și e cărmuit deocamdată de carmelitani. Recunoașterea și întărirea definitivă din partea Sf. Scaun și-o va primi încă anul acesta. Menirea acestei tagme monahale este apostolia pentru convertirea jacobitilor.

Localuri de școală dăruite luteranilor. Printr'un decret-lege de dată recentă Statul Român, în temeiul avizului Consiliului legislativ din 7 Sept. c., a donat *parohiilor luterane germane din Basarabia* 57 localuri de școală primară. Dania aceasta se face celor 57 parohii luterane în calitate de susținătoare a școlilor primare confesionale respective. — Un titlu mai mult pentru noi să stăruim din răspuneri pentru înființarea de școli confesionale. Astfel ajungem în materie de educație într'o situație inferioară minoritarilor.

Cu avionul printre Eschimoși. În lunile Iulie și August din acest an, Msrg. *Antonutti* a vizitat cu avionul regiunea misionară eschimoșă. Misionarii catolici au început să activeze aci cu cincizeci de ani în urmă. Astăzi în această regiune a ghețurilor veșnice există 5 vicariate apostolice, cu zeci de mii de credincioși. Așa bunăoară în Mackenzie din 18 000 locuitori 16 000 sunt catolici. Din totalul de 78 000 nu mai puțin de 64.000 mărturisesc crezul roman. Școlile catolice le frecventează 16.000 copii. Prefectura apostolică din din acele părți (înființată în 1925) numără 15 stațiuni misionare, 2 episcopii cu 29 preoți, 5 frați laici și 2 surorți. Misionarii, în locul căinilor de altădată, folosește astăzi 1 vas și 2 avioane, dăruite de Papa Pius IX.

Caritate misionară. Din *Loyang-Honan* (China) vine știrea că aci s'a construit un comitet pentru ocrotirea și ajutorarea fugariilor din regiunile învecinate, năpăstuite de războiul japoano-chinez. Zi de zi, mai ales în Martie și Aprilie din acest an, au fost scăpați astfel de la moarte sigură cam 2 000 persoane. De asistență medicală a răniților s'a îngrijit același Msgr. Bassi, care e în fruntea comitetului pomenit și care a dat în acest scop spitalul misionar „Sf. Inimă“ și a deschis și alte trei dispensare. La dorința expresă a d-nei. Ciang Kai-Șek tot misionarii catolici — călugări, călugărițe, preoți de mir și cătibiți — adună, hrănesc, îmbracă și țin la școală mulțime de bieți orfani și de copii ai nimănui, plată așteptând numai dela Părintele cel cereșc.

Biblia răspândită în Africa. Societatea Biblică pentru Străinătate și-a publicat nu de mult cel de al 135-lea Anuar al său. Amăsurat datelor acestui Anuar în 1938 numita societate a răspândit anul trecut în Egipt 90.000 ex. de Biblie (cu 30.000 mai mult ca în anul precedent); în Sudan 9.000 (cu 3.000 mai mult ca mai înainte cu un an). În ținuturile nord-africane au fost plasate 65.000 exemplare. În provinciile Cap și Natal au fost răspândite 102.000 exemplare; în Africa Centrală 122.000.

Tipografia Seminarului Teologic gr.-cat. Blaj

exemplare (cu 25.000 mai mult ca în anul precedent), iar în ținuturile ecuatoriale 251.000 exemplare.

Comunicat. Ministerul Aerului și Marinei aduce la cunoștința publicului, că este informat că diversi emisari oferă *mășți cu prețuri reduse*, ca fiind autorizați de Minister. Pentru a evita inducerea în eroare a Stabilimentelor și întreprinderilor Industriale și Comerciale, Ministerul Aerului și Marinei face cunoscut tuturor că singura mască autorizată și prevăzută în înaltul Decret Regal No. 267 publicat în „Monitorul Oficial“ No. 24 din 30 Ianuarie, este masca model 35, care nu procură așa cum prevede Decretul-Lege și care prezintă toate garanțiile de securitate. Ministerul de resort are în studiu o *mască populară* destinată populației, și care nu este prevăzută în înaltul Decret Regal No. 267. Această mască servește în cele mai bune condițiuni populației, care nu este chemată să lucreze în momente când o poartă, pe când masca No. 35 este masca militarilor, lucrătorilor și tuturor acelor cari nu pot să înceteze activitatea pe timpul unui atac cu gaze.

Date matriculare pentru familia Hadadi

Familia Hadadi, de religie gr. catolică, a trăit în regiunea Marghita, fiind însă respirată prin județele Bihor, Satmare, Turda, Sălaj, Cluj și Maramureș.

Unii interesați din cercul acestei familii doresc să obțină date matriculare precise privitor la persoanele de mai jos, fiind aplicați a plăti cu *onorar de 2.000 Lei* pe celce va afla datele pentru persoana de sub No. 1, și câte *1.000 de Lei* pentru extrase referitor la persoanele de sub 2—4. Dacă cineva ar afla aceste date, se va adresa Cancelariei Episcopale unite Cluj, Calea Moșilor No. 24.

1. *Hadadi (Hadady) Ioan* a reposedat în 1912 în vârstă de 82 ani, deci a trebuit să se nască prin 1828—1832, având ca tată probabil pe Benjamin Hadadi. Se cere extrasul său de naștere.

2. *Hadadi Benjamin* a murit în vârstă de 52 de ani la 1844, deci a trebuit să se nască prin 1790—1794. Se cere extras de naștere.

3. Pentru Hadadi Benjamin se cere extras de prima sa căsătorie. Știm că numitul s'ăsătorit a doua oră la 27. XI. 1833, deci prima sa căsătorie a trebuit să fie prin 1805—1832.

4. Pentru *soția primă alui Benjamin Hadadi* se cere extras de deces, dat fiindcă numita a murit cam prin 1828—1833.

Aviz literar

Noile catehisme ale Rvrs. Dr. Nicolae Brînzeu, prelucrate în conformitate cu noua Programă analitică, vor apare zilele acestea și se pot comanda de acum la toate librăriile.

Ele sunt:

1. *Micul Catehism cu Elemente de Biblie, pentru clasele 1—2-a*, ediție pentru elevi.

2. *Acelaș*, în ediție pentru catehești (cu lecțiile schițate!).

3. *Catehism pentru cl. 4-a*, ediție pentru elevi.

4. *Acelaș*, ediție pentru catehești.

5. *Catehism, partea despre Parunci*, cu *Pericopele evanghelice*, pentru cl. 5-a; ediție unică. *Catehism, partea despre Taine*, cu *Liturghica* pentru cl. 6-a; ediție unică.

Catehism, partea despre Credință, cu *Istoria bisericească*, pentru cl. 7-a, ediție unică.

La fiecare comandă va merge câte 1 ex. ediție pentru catehești, cu acelaș preț ca și ediția pentru elevi.

Manualul cl. 1-a se poate avea și separat de acela al clasei 2-a.

Toate catehismele sunt bogat ilustrate, mai ales cele ale claselor 1—4. Cl. 1-a—2-a are ilustrații colorate.

La manualul fiecărei clase sunt adăugate *desenuri*, pentru toate lecțiile, ca ocupație indirectă.

Manualul cl. 1—2-a are ca anexă pregătirea pentru prima comunie.